

Eget Förvaltning
Ulrika Marklund
Tel: 0304-33 42 08
E-post: ulrika.marklund@orust.se

Kommunstyrelsen

Yttrande över remissen "Naturvårdsverkets redovisning för åtgärder för minskad nedskräpning"

Bakgrund

Orust kommun har från regeringskansliet mottagit en remiss av Naturvårdsverkets redovisning för åtgärder för minskad nedskräpning. Beslut fattas av kommunstyrelsen och lämnas härmed till miljö- och byggnämnden som information. Remissvaren ska ha kommit in till Miljö- och energidepartementet senast **den 31 mars 2017**.

I regleringsbrevet för budgetåret 2016 ges Naturvårdsverket i uppdrag att:

1. utvärdera nedskräpningsbotens styreffekt för att minska nedskräpningen och vid behov lämna förslag på nödvändiga förändringar,
2. utreda och föreslå hur det nationella förebyggandearbetet mot nedskräpning kan säkerställas,
3. utreda om kompletterande finansieringsformer och/eller åtgärder för omhändertagande av marint skräp på stränder behövs, och i så fall föreslå olika alternativ, och
4. utreda och föreslå hur lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning kan ändras så att kommunerna får ansvar för att beakta miljöaspekter i naturmiljöer och utföra renhållning även inom sådana områden.

Nedskräpning

Enligt Håll Sverige Rents medborgarundersökning 2014–2015 upplever nästan 70 % av de tillfrågade att nedskräpningen i kommunerna har ökat under de senaste åren. Ungefär lika många tycker att nedskräpning är ett problem i kommunen. Nedskräpning medför många negativa konsekvenser och berör hela hållbarhetsbegreppet eftersom konsekvenserna är både miljömässiga, sociala och ekonomiska. Nedskräpning medför skador på växt- och djurliv, både på land och i vatten. Samtidigt upplevs nedskräpade miljöer som otrevliga och otrygga av många människor och studier visar att redan nedskräpade miljöer lockar till ytterligare nedskräpning eller skadegörelse i form av graffiti eller krossade fönster. Nedskräpningen kan ha negativ påverkan både på människors vistelse i naturen och på turistnäringen. Kommuner och statliga myndigheter lägger varje år stora summor på att städa. Det är tydligt att nedskräpningen medför flera och betydande negativa konsekvenser. En kvantifiering av dessa, den faktiska nedskräpningen och de problem den medför saknas dock i stort sett.

Sammanfattning av Naturvårdsverkets förslag

Det förslag som läggs fram i remissen (se den bifogade sammanfattningen) har växt fram i dialog med myndigheter och andra aktörer. I korta drag omfattar förslaget följande punkter:

Orust kommun

POSTADRESS
473 80 Henån

BESÖKSADRESS
Centrumhuset
Åvägen 2-6

TELEFON
0304-33 40 00

E-POST
kommun@orust.se
HEMSIDA
www.orust.se

BANKGIRO
645-8368
ORG. NR
212000-1314

- Extra medel till strandstädning behövs på Bohuskusten
- Kommunens ansvar enligt gatuhållningslagen föreslås motverka skada på växt- och djurliv och naturmiljön i övrigt
- Kommunens ansvar utanför detaljplan föreslås förstärkas och förtydligas
- Hela gatuhållningslagen bör ses över
- Naturvårdsverkets överväganden
Naturvårdsverket har även belyst nedskräpningsbotens syfte och användning och beskrivit nationellt förebyggandearbete. Här föreslås inga förändringar

Yttrande

Kommunstyrelsen i Orust kommun lämnar följande yttrande på Naturvårdsverkets förslag på remissen ”Åtgärder för minskad nedskräpning”. Orust kommun fokuserar i huvudsak på följande punkter ur Naturvårdsverkets uppdrag från regeringen.;

1. Nedskräpningsboten

- utvärdera nedskräpningsbotens styreffekt för att minska nedskräpningen och vid behov lämna förslag på nödvändiga förändringar

2. Nationellt förebyggandearbete

- utreda och föreslå hur det nationella förebyggandearbetet mot nedskräpning kan säkerställas

3. Finansieringsformer för marint skräp

- utreda om kompletterande finansieringsformer och/eller åtgärder för omhändertagande av marint skräp på stränder behövs, och i så fall föreslå olika alternativ

4. Ändring i lagen om gatuhållning och skyltning

- utreda och föreslå hur lagen (1998:814) med särskilda bestämmelser om gatuhållning och skyltning kan ändras så att kommunerna får ansvar för att ta hänsyn till miljöaspekter och utföra renhållning även i naturmiljöer

3. Finansieringsformer för marint skräp

- Orust Kommun ser positivt på att Naturvårdsverket konstaterar Bohuskustens särställning med marin nedskräpning. Kommunen välkomnar Naturvårdsverkets konstaterande att den stora mängd ilandflutet skräp innebär mycket höga kostnader respektive kommun och därför föreslår extra statligt anslag för strandstädning.
- För att minimera administrationen kring olika former av statligt stöd för strandstädning så ställer sig Orust kommun tveksam till förslaget med sökbara bidrag, reglerat i förordningen (2009:381) ”LOVA-bidrag”, där respektive kommun enskilt ansöker om att få statligt stöd för vissa åtgärder eller projekt.
- Orust kommun föreslår att framtida statliga anslag administreras via Bohuskommunernas samverkansplattform Ren och Attraktiv Kust i syfte att minimera administration samt gemensamt styra över resursutnyttjande och fördelning utifrån det lokala behovet

- Naturvårdsverkets skriver på sidan 35 i remissen, att strandstädningen sköts framgångsrikt av kommunerna. Det kan uppfattas att som om strandstädningen längs Bohuskusten redan idag är tillräcklig och ytterligare insatser och resurser inte krävs. Denna skrivelse bör eventuellt ändras så att det framgår att kommunerna skött strandstädningen trots bristande resurser och ökat inflöde av marint avfall.
- Utöver vad som angetts i remissen anser Orust kommun att Länsstyrelsen, som är Naturvårdsverkets regionala myndighet för strandstädningen i skyddade områden, bör få en specifik budget för strandstädning i naturreservat. Detta krävs för att tillgodose förvaltningsansvaret till fullo. Jämför: Budgetplaneringen som Kosterhavets nationalpark tagit fram för marint skräp.
- Vid känd smitta i samband med omfattande säldöd i ett område träder epizooti-lagstiftningen, Smittskyddslagen och regler kring animaliska biprodukter in och hantering av döda sälarna sker efter särskild instruktioner enligt smittskyddslagen och ABP-lagstiftningen. Även miljöbalken kan träda in och reglera avfallet. Vid misstanke om sjukdomar och smittämnen hos djur som kan spridas naturligt från djur till människa träder Zoonoslagen (1999:658) in.

Miljökontoren (eller motsvarande) och personal som från kommunens gata/park alternativt strandstädning blir oftast ansvarig för insamling och bortforsling av de döda sälarna. Kostnaderna för den enskilda kommunen kommer vid en epidemi blir omfattande, då omhändertagande och transport av denna typ av avfall tar mycket tid, medför risker och är kringgärdade av ett stort regelverk.

I förslaget från Naturvårdsverket nämns inte västkustkommunernas särskilda problem med omhändertagande kroppar vid betydande säldöd. Orust kommun anser att detta avfallslag borde finnas med i Naturvårdsverkets förslag och att staten, via Jordbruksverket, bör ge tydliga rutiner och riktade anslag till kommunerna vid omfattande säldöd. Jmf särskilda anslag från MSB i samband med oljepåslag.

- I remissen nämns inte skrotade fritidsbåtar eller fritidsbåtar som inte har en ägare eller båtar som lämnas kvar på stränder, i hamnar, har förlit eller som medvetet dumpas. Orust kommun föreslår därför att åtgärder som förhindrar detta ska finnas med i arbetet med nedskräpning.
- Kommunala badplatser ska även fortsatt vara ett kommunalt ansvar.

4. Ändring i lagen om gatuhållning och skyltning(1998:814)

Naturvårdsverket har identifierat två huvudproblem:
(sidan 42)

1. Hos många kommuner råder otydlighet om vilket ansvar kommunen har för renhållning enligt 4 § gatuhållningslagen. Man har svårt att avgöra när det är kommunens ansvar och när det är andra som ska städa på en plats.
2. Skyldigheten att vidta åtgärder enligt 2 § och 4 § gatuhållningslagen främst är inriktad på människors trevnad, men skräpet kan även ha negativ inverkan på växter, djur eller naturen.

Dessutom har det identifierats:

- I många situationer en opraktisk och ologisk prövningsordning.
- Ett omodernt och krångligt språk och en konstruktion som är svår att tillägna sig.
- Oklart om kommunens roll när det gäller uppsättning av skyltar (5§)

Förslagen till ändringarna i GRL (gatuhållningslagen, förkortning) avser i huvudsak 2 och 4 §§. De syftar till att tydliggöra kommunens ansvar för renhållning och ställer högre krav på hur renhållning i kommunen ska utföras.

Enligt förslaget ska kommunerna bli skyldiga att vidta de åtgärder som behövs så att skada på växt- och djurlivet och naturmiljön i övrigt i skäligen utsträckning undviks (tillägg i både 2 § och 4 §). ”En sådan ändring innebär ... att kommunen är skyldig att städa om det till exempel finns risk för att djur skadar sig på exempelvis byggnadsavfall och liknande som dumpats i en skog.” (sidan 44)

Naturvårdsverket föreslår att en kommentar bör medfölja 4 § som tydliggör ansvarsfördelningen om regeringen beslutar att införa föreslagna ändringar. Man föreslår ett innehåll, en lång kursiverad text på sidorna 46-47.

- *”Det ställs alltså inga särskilda krav på omfattningen av den utredning som en ansvarig förvaltning ska ha gjort för att undersöka någon annan aktörs eventuella ansvar eller att kommunen ska ha vidtagit särskilda åtgärder, t.ex. förelägganden som överklagats och prövats av domstol.”*
Orust kommun påpekar en osäkerhet kring hur kvalitetssäkringen av sådana bedömningar ska göras? (Se även bifogade synpunkter från Orust affärsdrivande verksamheter)
- Kostnaden för renhållningen för kommunerna kommer att öka med det nya förslaget. I förslaget framgår inte hur denna renhållning ska finansieras.
- Orust kommuns affärsdrivande verksamhet påpekar att utredningen saknar beskrivning av konsekvenserna av de fall då enskilt huvudmannaskap råder på allmän plats.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen beslutar
att till regeringskansliet översända yttrande i enlighet med tjänsteskrivelse daterad den 7 mars 2017.

Bilagor

Sammanfattning –” Naturvårdsverkets redovisning för åtgärder för minskad nedskräpning”.
Synpunkter från VSFU Affärsdrivande verksamhet

ORUST KOMMUN
Miljö- och byggnadsförvaltningen

Ulrika Marklund
Miljöstrateg